

Max Doppelbauer:

València im Sprachenstreit.

Sprachlicher Sezessionismus als sozialpsychologisches Phänomen

Wien: Braumüller, 2006 (Ethnos; 67). 232 pàgs., ISBN-10 3-7003-1576-6.

El públic germanoparlant interessat pels problemes que afecten els països de parla catalana pot celebrar l'aparició del llibre de Max Doppelbauer sobre el conflicte lingüístic al País Valencià. I no tan sols per la seva in-

Zeitschrift für Katalanistik 20 (2007), 273–313

ISSN 0932-2221

<https://doi.org/10.46586/ZfK.2007.288-291>

dubtable qualitat científica, que comentaré en les línies següents, sinó també perquè fins ara sobre aquest tema hi havia únicament el llibre d'Antje Voß (2002): *Das Valencianische zwischen Autonomie und Assimilation: sprachgeschichtliche und soziolinguistische Untersuchungen zu einer spanischen Comunidad Autónoma*, Frankfurt am Main *et al.*: Peter Lang, el qual, com sabem tots els que l'hem llegit, partia d'una posició partidista i, per tant, acientífica, que només servia per a augmentar la confusió existent entorn del tema del català a València.

L'obra de Max Doppelbauer comença amb una introducció i un informe exhaustiu de les monografies existents sobre el tema. A continuació, l'autor defineix extensament conceptes centrals relacionats amb el conflicte lingüístic al País Valencià com ara *diglòssia*, *conflicte lingüístic*, *autoodi*, *identitat col·lectiva*, *prestigi*, *valor comunicatiu* i *estatus* d'una llengua (això és, la seva situació jurídica). Doppelbauer aprofundeix amb detall en les seves explicacions i exposa les teories dels principals investigadors, basant-se sobretot en l'obra de Georg Kremnitz. Val a dir que, de tant en tant, en aquesta part del llibre, l'autor s'allunya bastant del tema central (els aspectes tractats van des de Sigmund Freud a l'antisemitisme a l'època nazi, per exemple), abans d'haver situat suficientment el lector en el tema pròpiament dit del treball. Com a gran admiradora que sóc de l'obra de Wilhelm von Humboldt, considero que hauria estat pertinent esmentar-lo en el subcapítol dedicat al concepte de la identitat col·lectiva, atès que Humboldt ja havia formulat que, de la mateixa manera que existeix una identitat personal, també sorgeix una identitat col·lectiva (*Volksidentität*), per a la constitució de la qual la llengua té un paper primordial.

En el segon capítol, Max Doppelbauer aporta dades importants i força informatives sobre el País Valencià, sobretot sobre aspectes relacionats amb qüestions lingüístiques. En els capítols tercer i quart, l'autor escriu sobre la història del País Valencià, també sobre la història més recent, tot esmentant esdeveniments i institucions com ara l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (fundada en 1998), la reforma de l'Estatut d'autonomia, etc. En la seva opinió, els socialistes, al govern de la Generalitat Valenciana fins l'any 1995, haurien d'haver deixat les coses més clares i esbandit d'una vegada el conflicte, però llur política fou excessivament tímida (pàg. 143 i 145).

La tesi que defensa Doppelbauer en la seva obra és que el conflicte lingüístic al País Valencià conté dos aspectes fonamentals: d'una banda, el conflicte que es desprèn de la situació de diglòssia; d'altra banda, el fenomen secessionista, això és, el fet que certs sectors polítics considerin que el

valencià és una llengua diferent del català. Doppelbauer arriba a la conclusió que els objectius del govern de Camps no són ni la substitució lingüística ni la normalització, sinó el manteniment del conflicte i el manteniment de l'estereotip de “l'enemic català”, aspectes que donen peu a una lluita ideològica i que permet als sectors feixistes i conservadors mantenir-se en el poder (pàg. 174). L'autor deixa ben clar que el secessionisme constitueix un moviment populista i demagògic i que el valencià, per als llurs representants, té un valor merament folklòric i simbòlic (pàg. 144), essent només tingut en compte en la seva funció demarcadora (pàg. 144). La idea segons la qual aquest conflicte està “dirigit des de dalt” (pàg. 174) d'una manera artificiosa i conscient d'acord amb interessos de poder és, al meu entendre, una mica simplista. Igualment, penso que l'autor no tracta amb prou profunditat l'aspecte “nominatiu” de la problemàtica, és a dir, la importància que pugui tenir i la confusió que pugui crear el fet que existeixin dues denominacions, oficials fins i tot, per a variants diferents del català.

Doppelbauer considera que l'origen i alhora l'explicació d'aquest conflicte rau en un complex d'inferioritat del poble valencià (pàg. 163 i 175): en relació amb el castellà, llengua més “potent”, i en relació amb el català, del sistema lingüístic del qual “només” en serien “un dialecte”. Aquests serien els pensaments, conscients o inconscients, que afloren en aquest conflicte en la ment dels valencians, escriu l'autor. Es tracta, doncs, en opinió de Max Doppelbauer, d'un conflicte psicològic identitari, que desemboca en un desig de compensació i en una voluntat de ser el centre (i no “només” la perifèria). Això explicaria fenòmens com els de l'autoodi i l'alienació. Els seus arguments psicològics es fonamenten en les teories d'Alfred Adler (1870–1937), un important psicòleg austríac. Adler estudia a fons el complex d'inferioritat en l'individu, i el que fa Doppelbauer és aplicar enginyosament la teoria d'Adler als pobles. En relació amb l'estructura del llibre, em sembla pertinent criticar que la part teòrica que emmarca i explica tots aquests aspectes psicològics, centrals en el llibre tal com indica el títol, no apareix fins al final de tot (capítol 5).

El llibre està, en general, molt ben escrit i l'edició és impecable. En el pla estilístic –i atès que el paper del “crític” és el de “criticar”–, m'ha molestat la jerarquia de paràgrafs que estableix l'autor, des del moment que els separa segons procediments diferents (vegeu, per exemple, les pàg. 64–65). Aquest estil, bastant estès en terres germanoparlants, talla, al meu entendre, la fluïdesa del text. Val a dir que aquest sistema d'organitzar les idees no molesta excessivament en el llibre de Doppelbauer, atès que és una obra que, en primera línia, aporta informació, la qual permet una estructura

menys fluïda. A més a més, l'autor sap aprofitar amb elegància els (eventuals) avantatges d'aquest sistema (que em permeto qüestionar).

L'obra de Max Doppelbauer està fornida amb nombroses cites. Les que no estan en alemany figuren traduïdes a l'alemany amb original a peu de pàgina. El llibre conté igualment documents importants com ara extractes de la Llei d'ús i d'ensenyament del valencià (1983), de l'Estatut de la Comunitat Valenciana, etc.

Resumint el punt més criticable –d'una importància molt relativa, atesos els aspectes positius de l'obra–, podem dir que l'estructuració i el contingut dels capítols fan que el lector sigui introduït de manera fragmentada en el tema del llibre pròpiament dit. Tanmateix, tot i alguns aspectes problemàtics esmentats al llarg de la ressenya, cal remarcar que, en general, tant l'anàlisi com l'exposició són aclaridores i que es tracta d'un llibre altament informatiu, escrit amb meticulositat, raonaments lúcids i rigor científic.

Aina Torrent-Lenzen (Köln / Wien)